

Maahanmuuton taloustiede

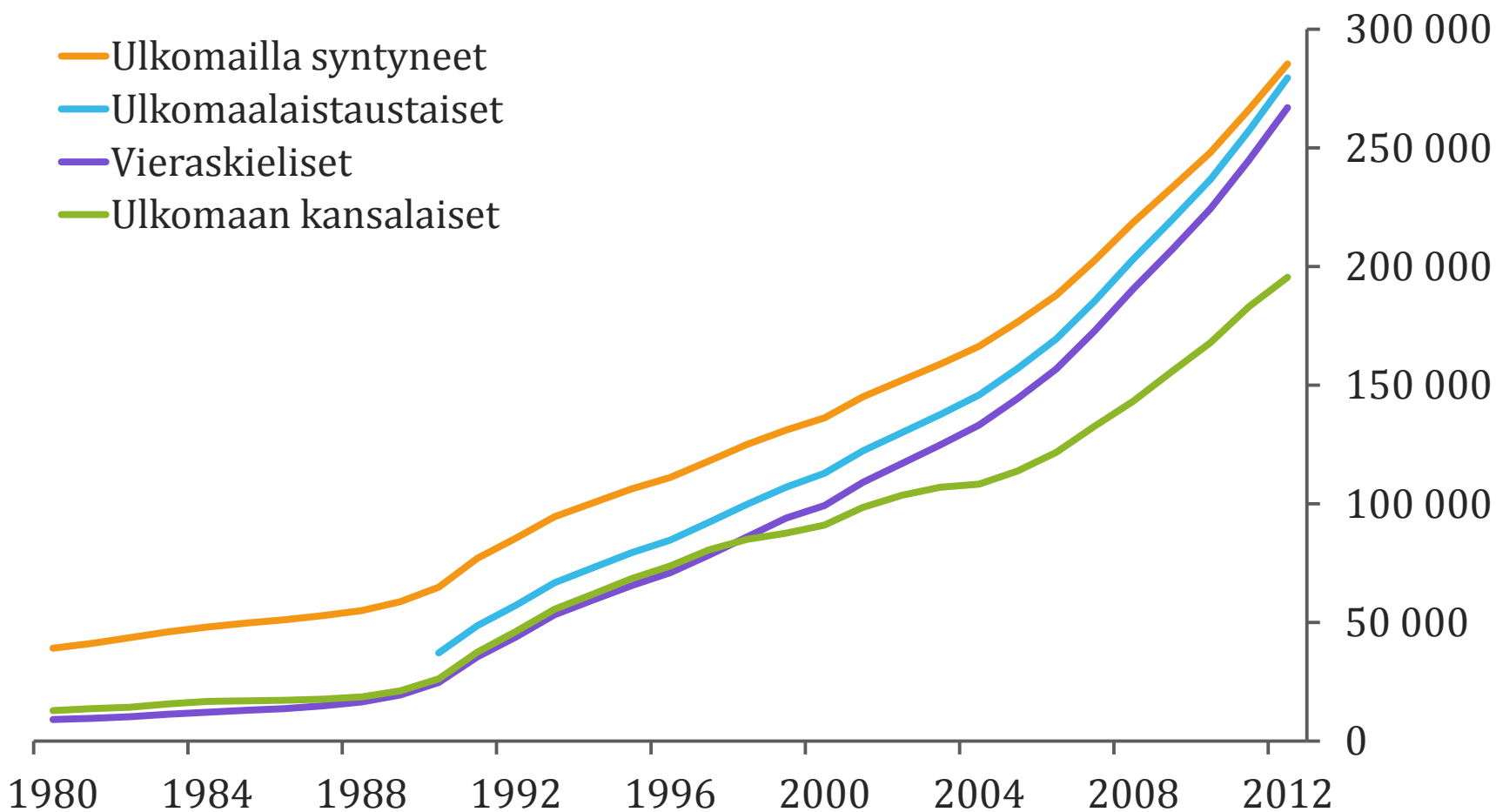
www.vatt.fi/maahanmuutto

Matti Sarvimäki

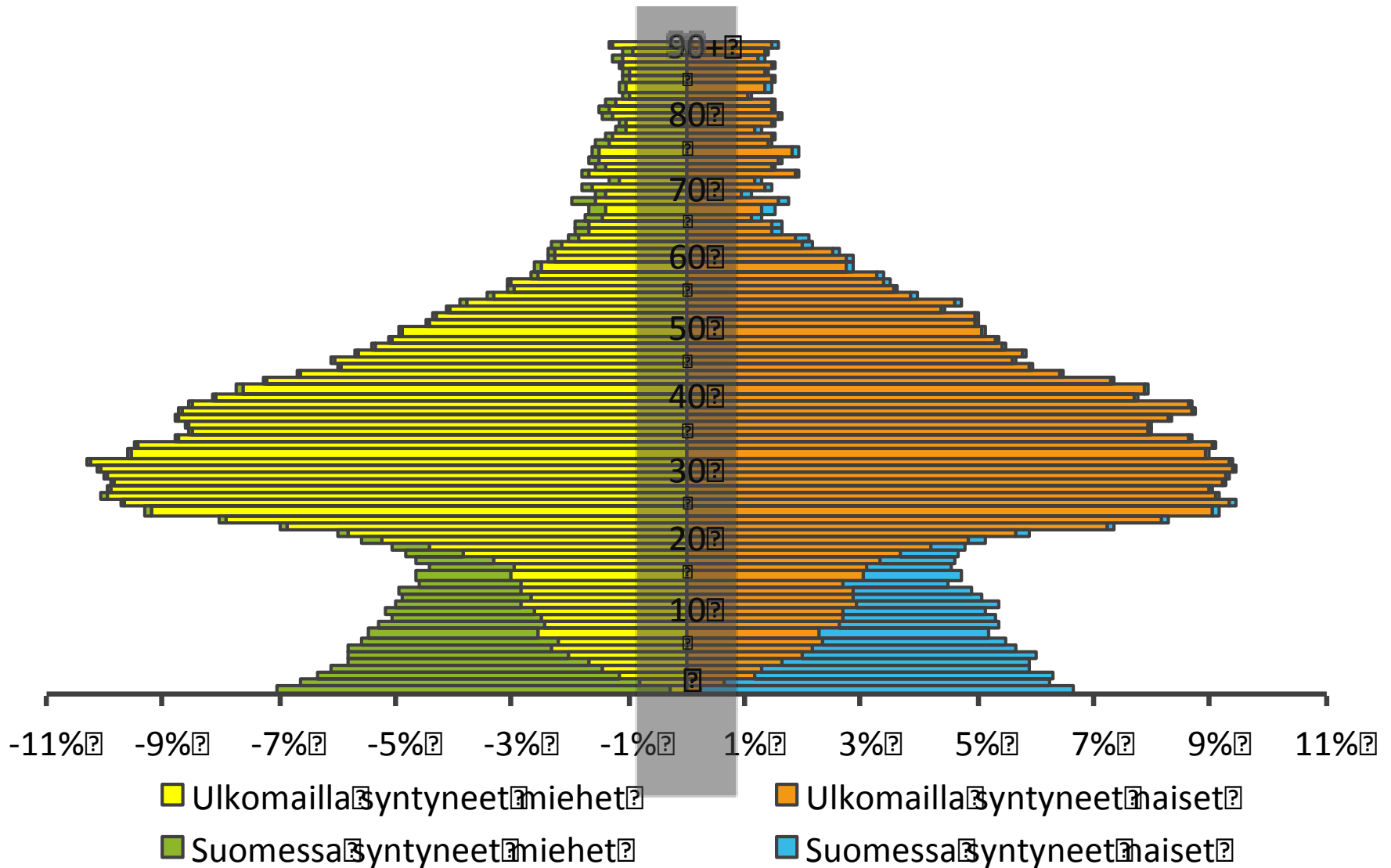
Aalto-yliopisto ja VATT

Maahanmuuttajien määrä kasvanut nopeasti

Maahanmuuttajat ovat parhaassa työiässä

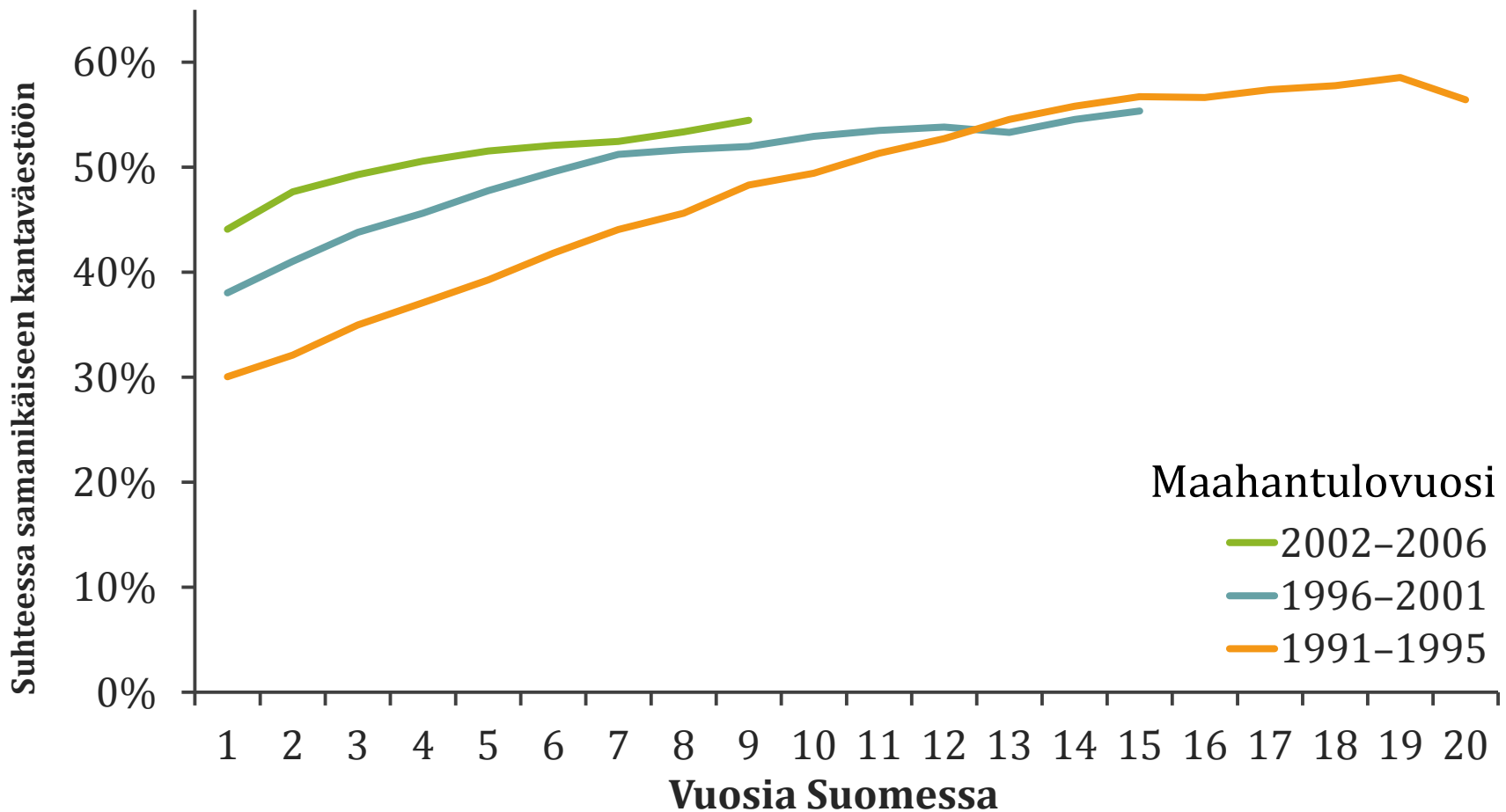
Ulkomaalaistaustaisten väestöosuus ikäryhmittäin, 2012

Maahanmuuton taloustiede

1. Maahanmuuttajien integroituminen
2. Työmarkkinat ja julkinen talous
3. (Politiikan vaikutukset)

Maahanmuuttajien palkka- ja yrittäjätulot huomattavasti pienempiä kuin kantaväestön

Maahanmuuttajien lapset kouluttautuneet heikosti

Valmistunut lukiosta tai ammattikoulusta 23-vuotiaaksi mennessä

Keskiarvo

Toinen vanhemmista suomalainen	.78
OECD	.67
Venäjä, Viro ja ent. NL	.74
Muut	.48

* Ero kantaväestöön tilastollisesti merkitsevä

Maahanmuuttajien lapset kouluttautuneet heikosti

Valmistunut lukiosta tai ammattikoulusta 23-vuotiaaksi mennessä

	Keskiarvo	Ero kantaväestön lapsiin	
Toinen vanhemmista suomalainen	.78	-.07*	(.01)
OECD	.67	-.18*	(.06)
Venäjä, Viro ja ent. NL	.74	-.11*	(.02)
Muut	.48	-.36*	(.03)
Huomioidut taustamuuttajat:			
Syntymävuosi		kyllä	
Perheen tilanne (15v)		ei	

* Ero kantaväestöön tilastollisesti merkitsevä

Maahanmuuttajien lapset kouluttautuneet heikosti

Valmistunut lukiosta tai ammattikoulusta 23-vuotiaaksi mennessä

	Keskiarvo	Ero kantaväestön lapsiin	
Toinen vanhemmista suomalaisen	.78	-.07*	-.03*
		(.01)	(.01)
OECD	.67	-.18*	-.07
		(.06)	(.06)
Venäjä, Viro ja ent. NL	.74	-.11*	.03
		(.02)	(.02)
Muut	.48	-.36*	-.18*
		(.03)	(.02)
Huomioidut taustamuuttajat:			
Syntymävuosi		kyllä	kyllä
Perheen tilanne (15v)		ei	kyllä

* Ero kantaväestöön tilastollisesti merkitsevä

Maahanmuuton taloustiede

1. Maahanmuuttajien integroituminen
- 2. Työmarkkinat ja julkinen talous**
3. (Politiikan vaikutukset)

Työmarkkinat

- Vaikutukset kantaväestöön todennäköisesti pieniä
  - arvio perustuu kv-kirjallisuuteen
  - kotimaista tutkimusta ei toistaiseksi ole ... eikä ole selvää löytyykö Suomesta sopivaa tutkimusasetelmaa

Julkinen talous

- Periaatteessa yksinkertainen kysymys
  - lasketaan yhteen verot ja vähennetään tulonsiirrot ja julkisten palveluiden aiheuttamat kustannukset
- Käytännössä vaikeaa koska
  - vaikutus arvioitava koko elinkaaren ajalta
  - todelliset verot ja kustannukset selviävät vasta vuosikymmenten kuluttua
- Ensimmäiset laskelmat: panokset suuria
  - vaikutukset riippuvat maahantuloiästä ja menestyksestä työmarkkinoilla

Maahanmuuton taloustiede

1. Maahanmuuttajien integroituminen
2. Työmarkkinat ja julkinen talous
3. **(Politiikan vaikutukset)**

Kotouttaminen on mahdollista

- Kotouttamissuunnitelmat
  - yksilöity suunnitelma sopivista koulutuksista, työharjoitteluista, ohjauksesta jne.
  - laadittava alle 3v Suomessa asuneille työttömille tai toimeentulotukea saaville maahanmuuttajille
- Vaikutus
  - nostivat kohderyhmän ansiotuloja lähes puolella
  - laskivat reilusti tulonsiirtoja
- Miksi?
  - koulutuksen määrä pysyi ennallaan ... mutta *sisältö* muuttui (enemmän kielikoulutusta)

Miten me tiedämme tämän?

- Vuoden 1999 laki loi vahingossa hyvän asetelman
  - suunnitelmat pakollisia vain 1.5.1997 jälkeen tulleille
- Miksi tämä on hyödyllistä?
  - 30.4 ja 1.5 tulleet uskottavasti samankaltaisia ... paitsi että jälkimmäisille suunnitelma ei ollut pakollinen
- Eikö saman saisi selville tavallisillakin keinoilla?
  - eli vertaamalla osallistujia taustaominaisuuksiltaan samankaltaisiin ei-osallistujiin

Yleisempi opetus: Kannattaisi kokeilla!

- Kotouttamissuunnitelmat varoittava esimerkki
  - tavanomaisen vaikuttavuusarvion mukaan suunnitelmat olisivat *laskeneet* rajusti tuloja
  - miksi? työttömät maahanmuuttajat saivat suunnitelman -> itsenäisesti työllistyneet huono vertailuryhmä
- Yleinen opetus: **toimenpiteiden luotettava arviointi vaatii uskottavan verrokkiryhmän**
  - parhaiten niitä syntyy hyvin suunnitelluilla kokeiluilla

Keskeiset puutteet nykyisessä tiedossa

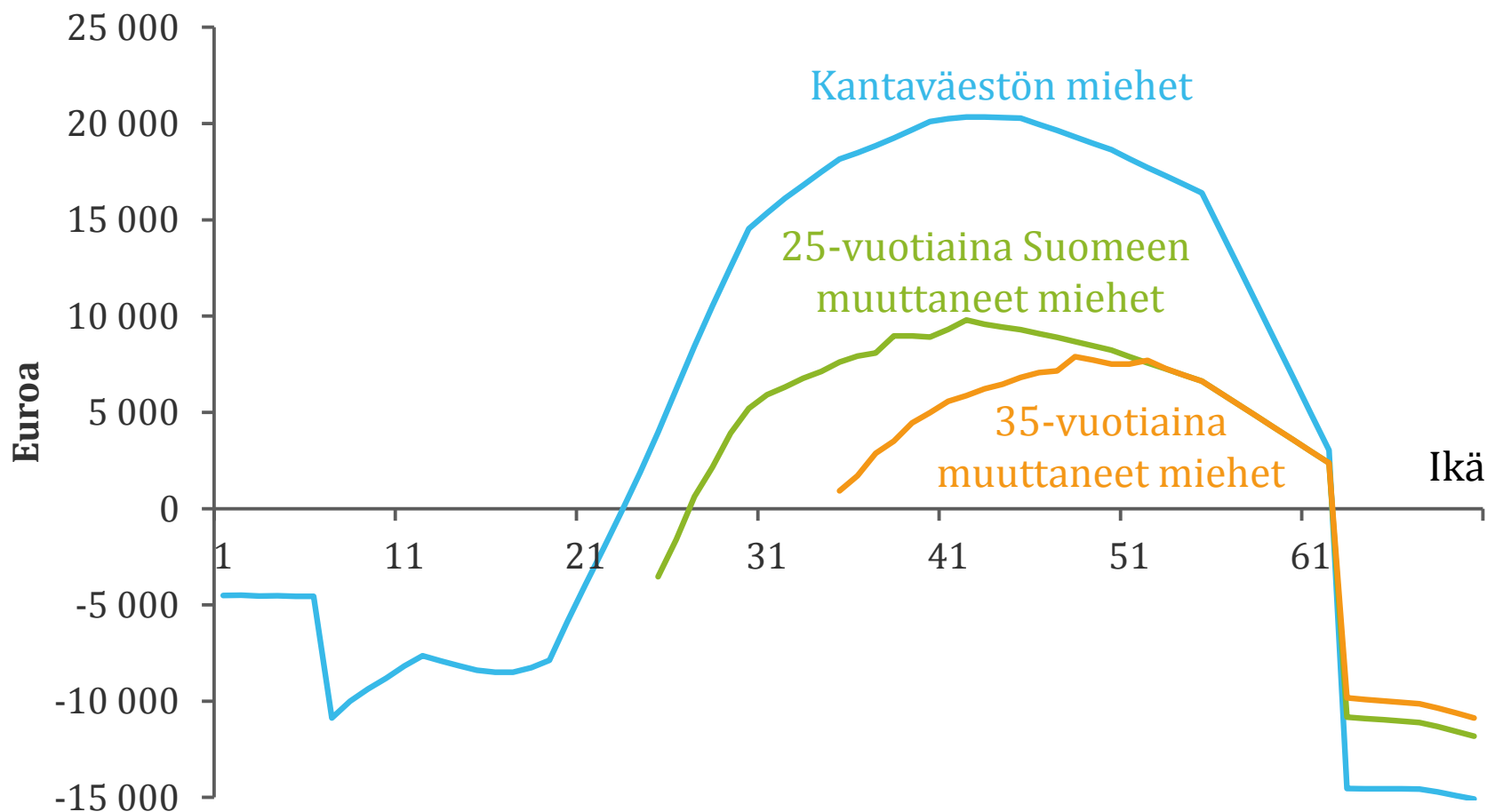
- Kotouttaminen
  - mikä toimii, mikä ei?
  - selvittäminen vaatii tutkijoiden ja viranomaisten yhteistyössä toteuttamia kokeiluja
- Muita aiheita
  - julkinen talous
  - muiden maiden opetukset
  - pendelöinti Virosta
  - työlupakäytännön toimivuus
  - ulkomaiset opiskelijat

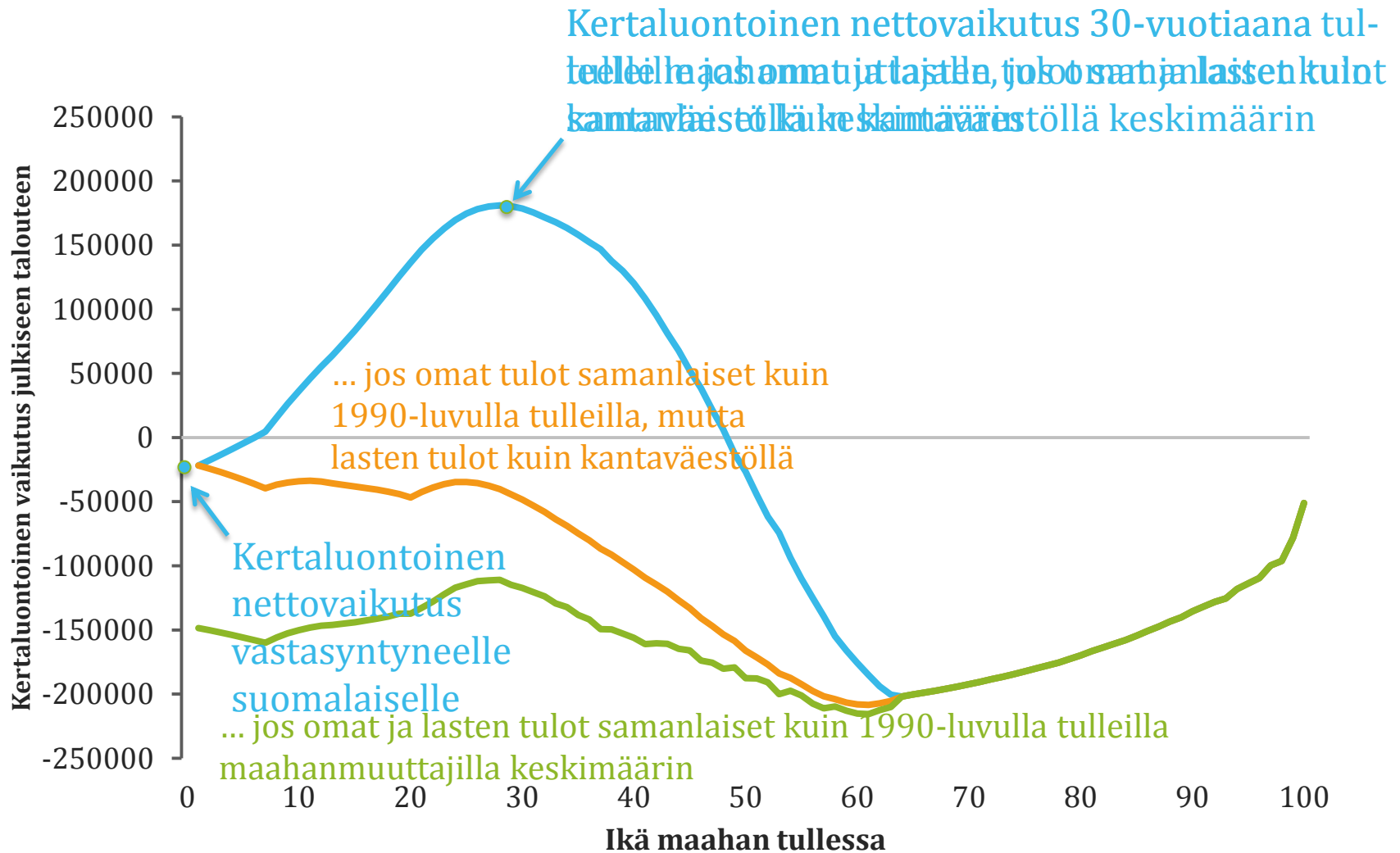
Lisämateriaalia

Keskimääräinen vuotuinen nettovaikutus iän mukaan

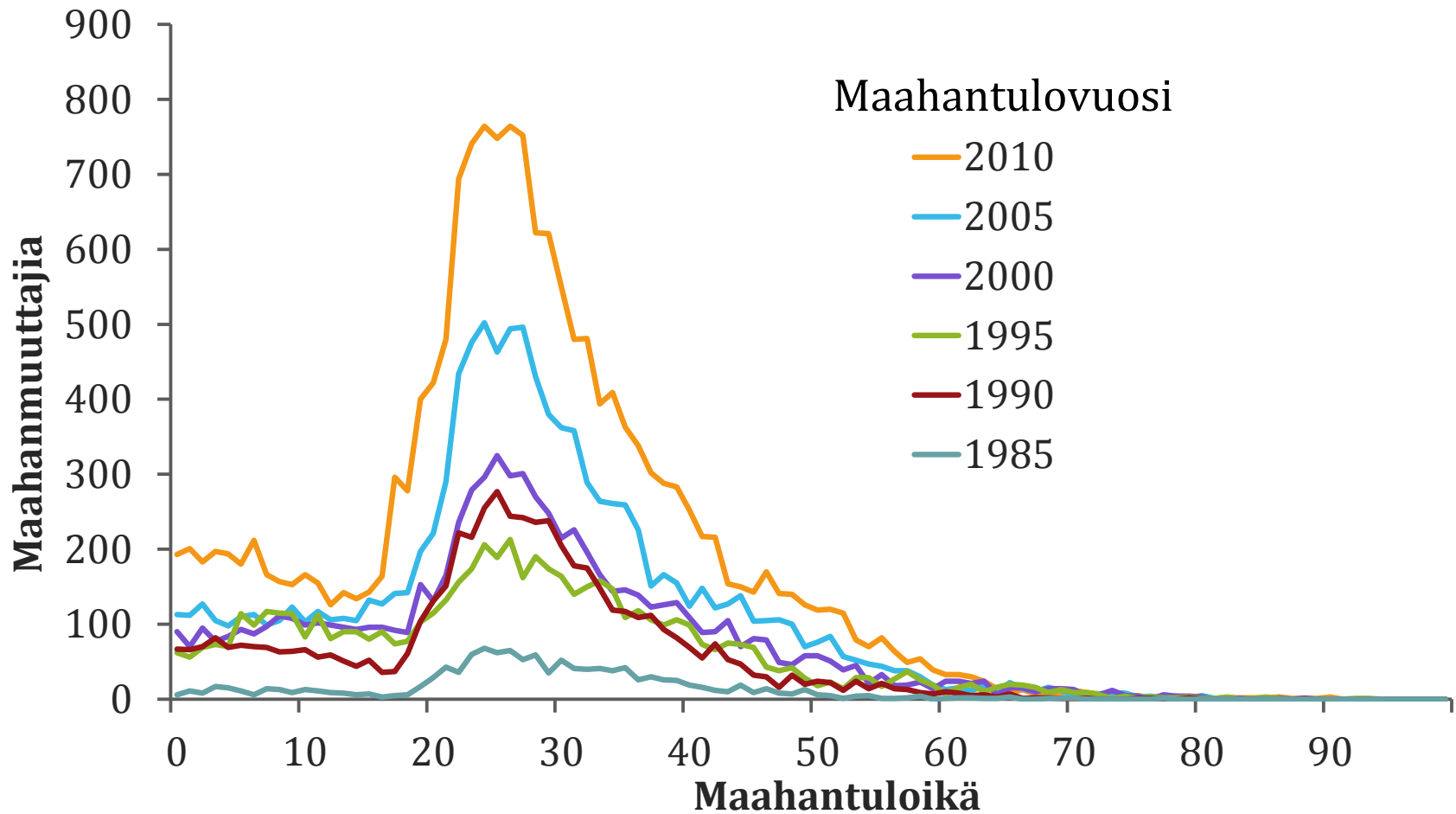
(verot miinus menot)

Nettovaikutus julkiselle taloudelle koko elinkaaren yli

Maahanmuuttajat tulevat parhaassa työiässä

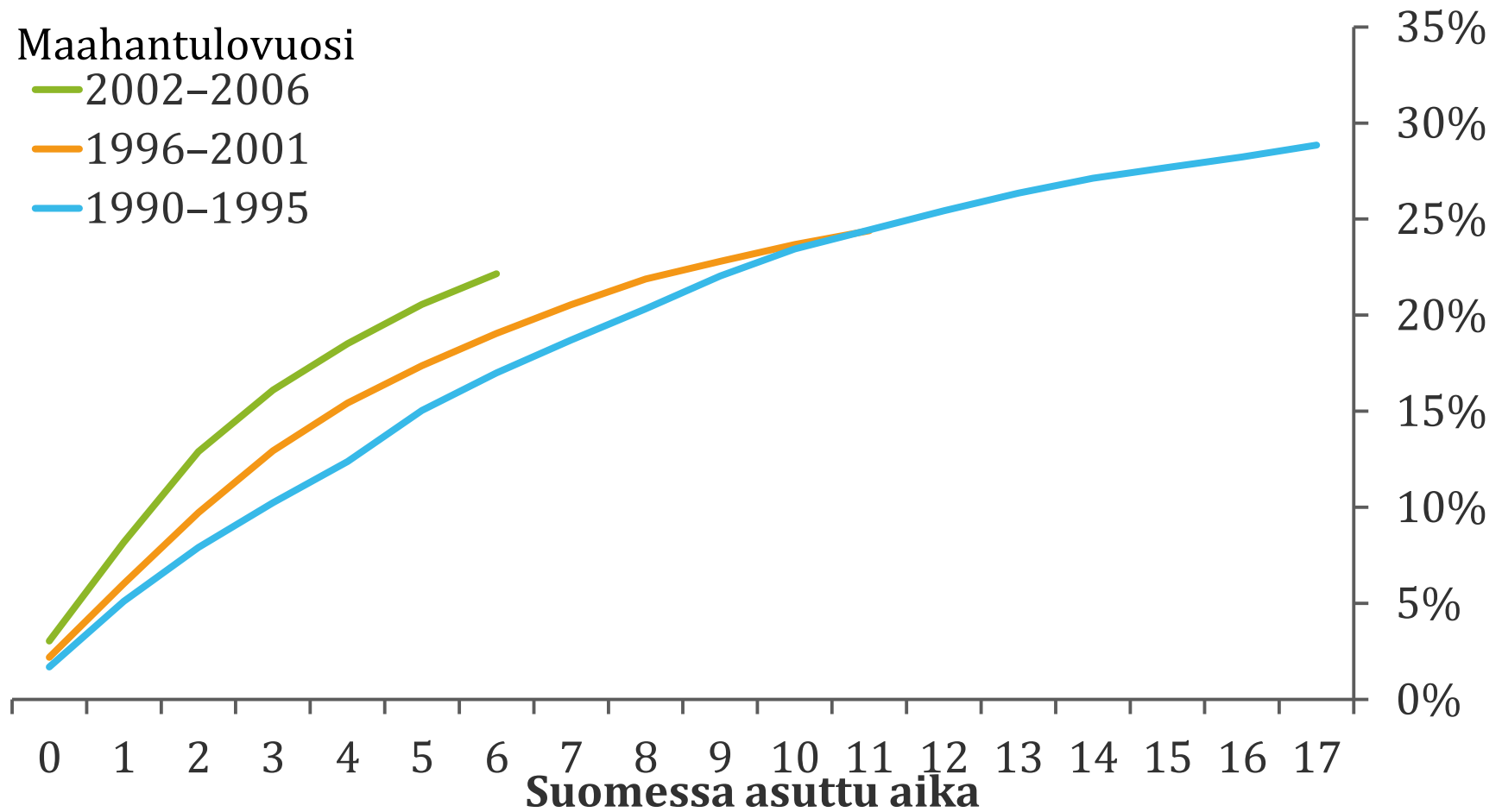
Moni muuttaa pois

Maahantulovuosi

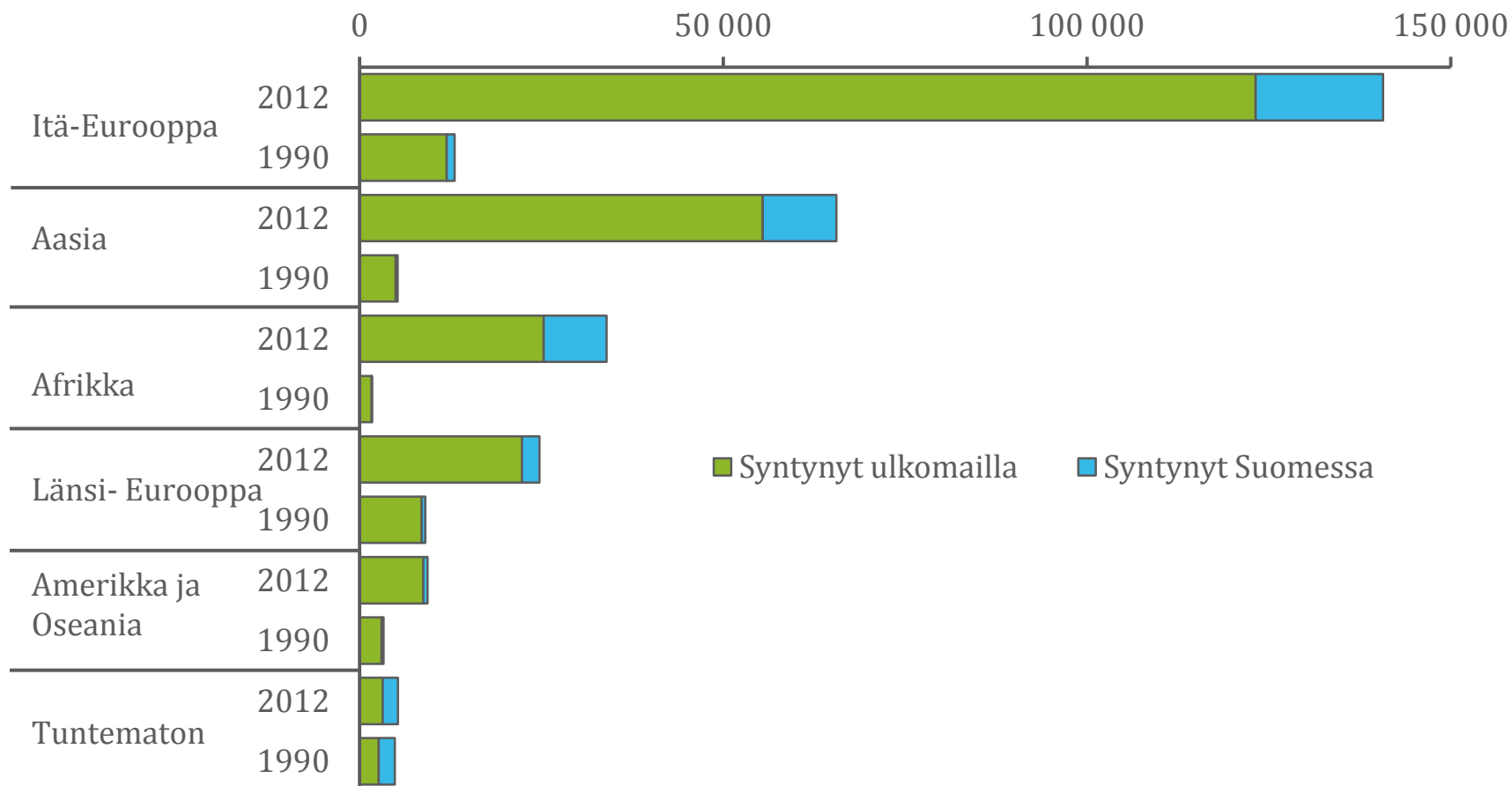
— 2002–2006

— 1996–2001

— 1990–1995

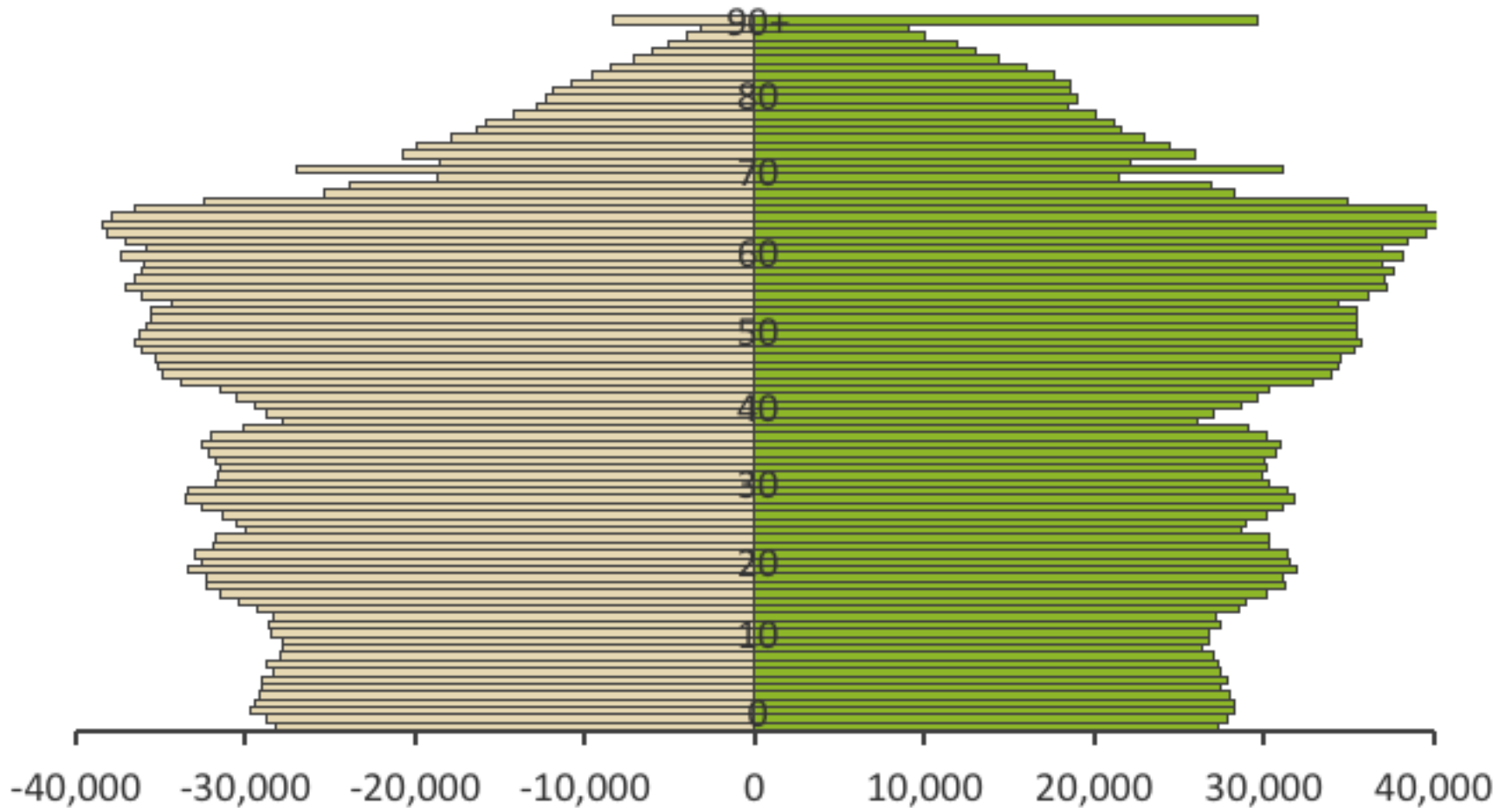

Ulkomaalaistaustaiset maanosittain 1990 ja 2012

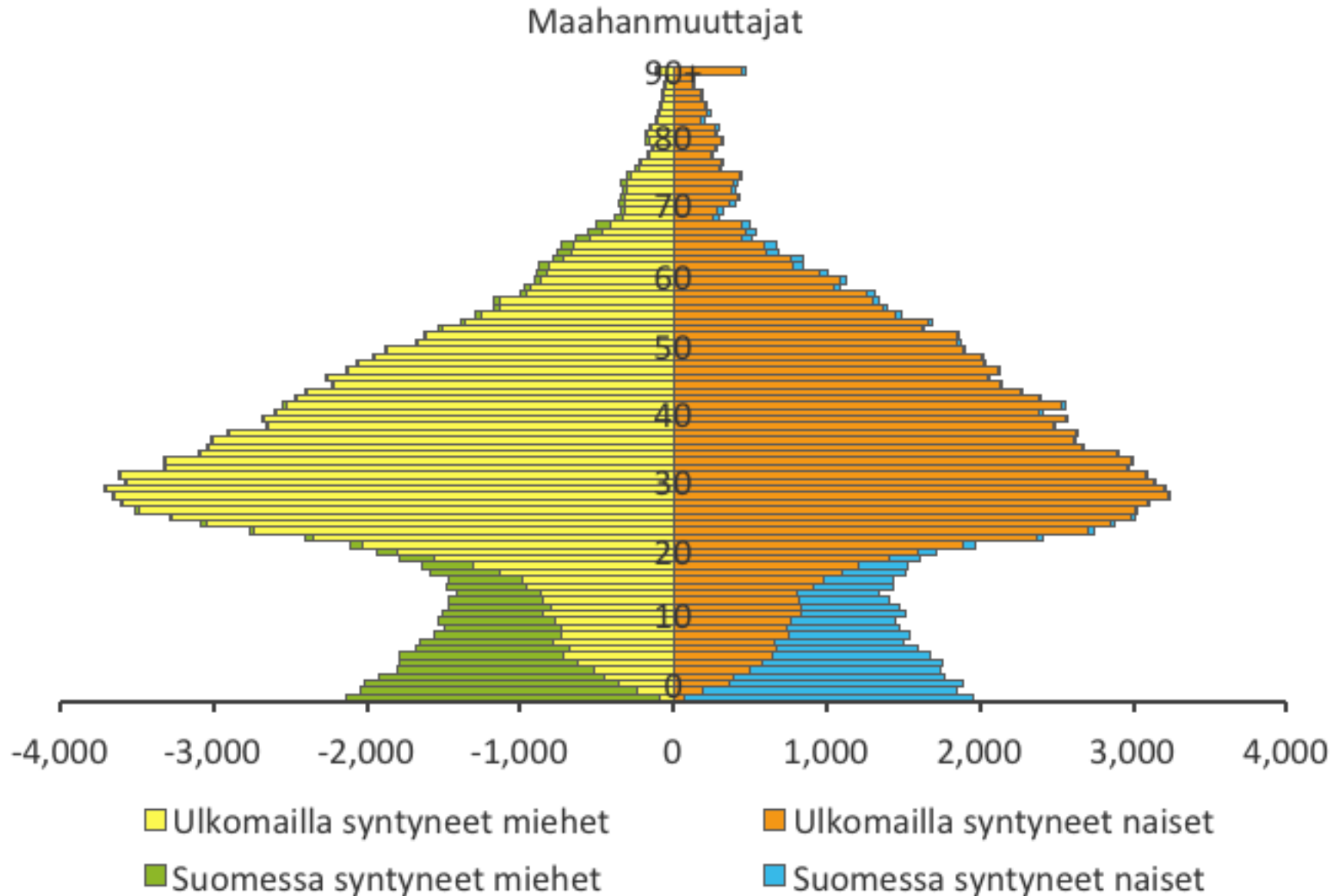
Väestön ikärakenne, 2012

Kantaväestö

■ Miehet ■ Naiset

Väestön ikärakenne, 2012

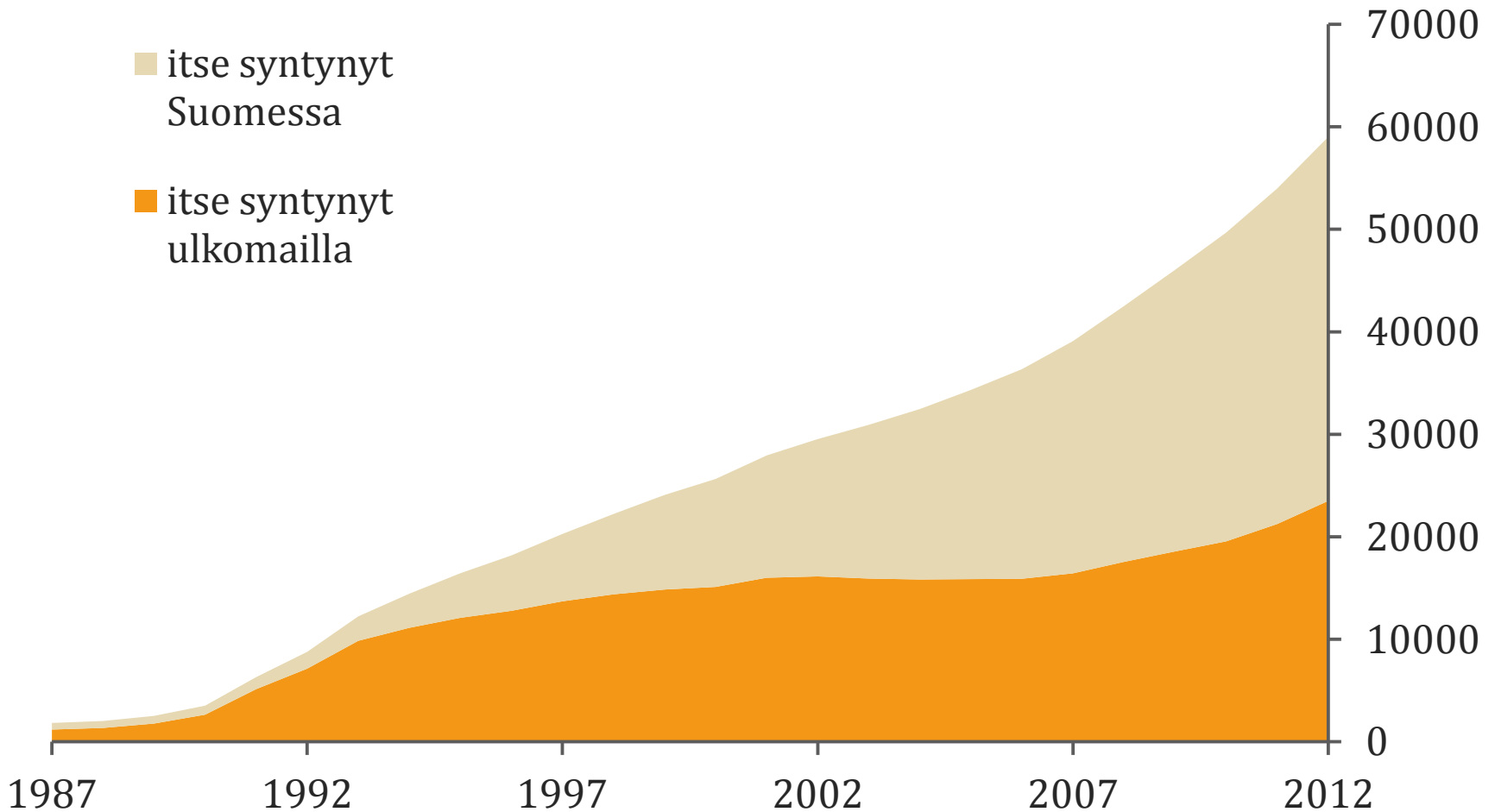

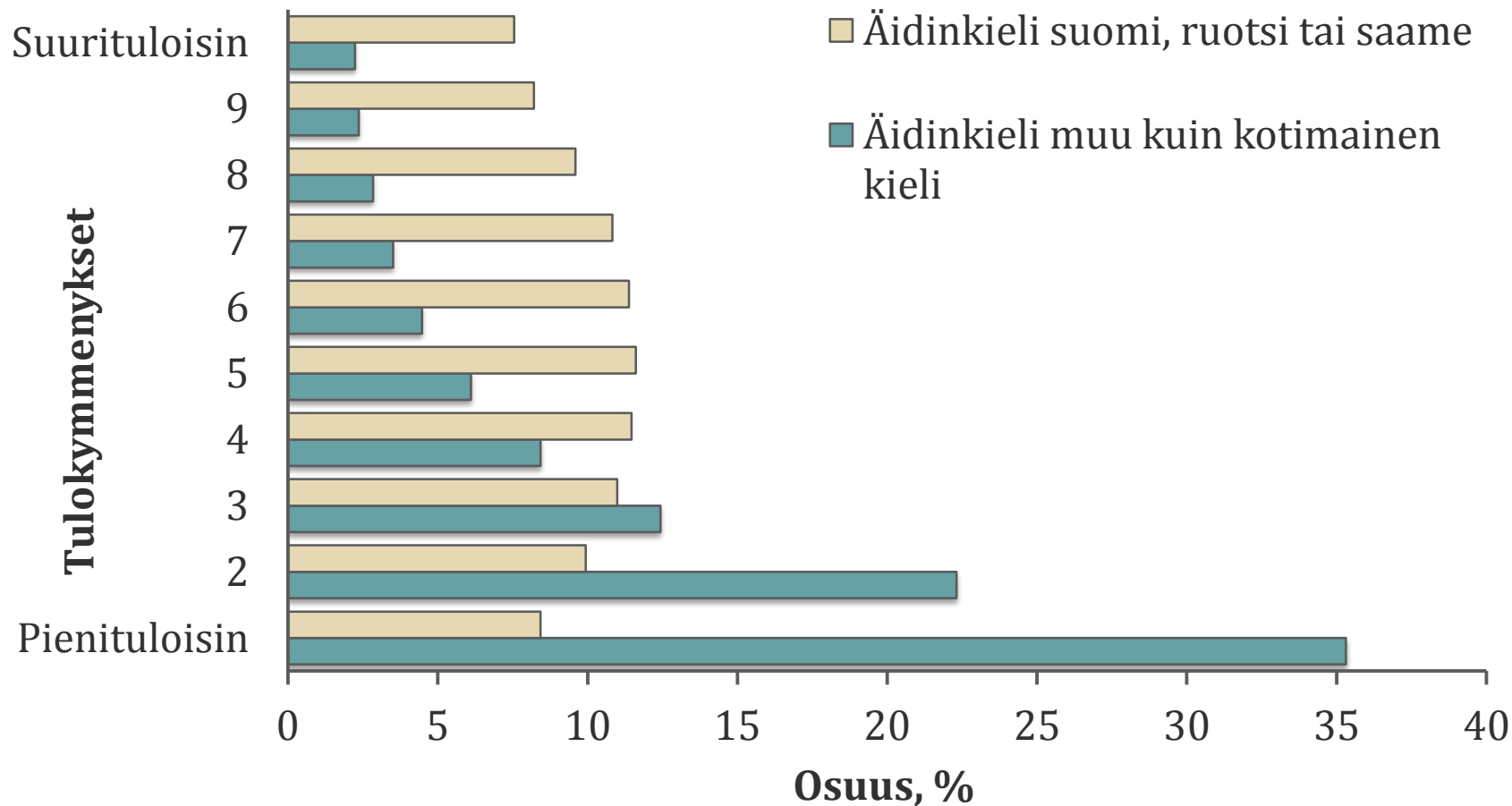
Erot verrattuna samankaltaisesta perhetaustasta tuleviin kantaväestön lapsiin

	2.5	OECD	Lähialueet	Muut
Suorittanut toisen asteen tutkinnon	-.03* (.01)	-.07 (.06)	.03 (.02)	-.18** (.03)
Opiskelee yliopistossa tai AMK:ssa	.03* (.01)	.08* (.04)	.07** (.02)	-.05** (.02)
Diagnosoitu vaikea sairaus	-.01 (001)	-.02 (.01)	-.02** (.01)	-.03** (.01)
Käyttänyt psyykenlääkkeitä	-.01 (001)	-.09** (.02)	-.08** (.01)	-.11** (.01)
Saanut alioikeuden määräämän sakkotuomion	.02* (.01)	.03 (.04)	.01 (.02)	.05** (.02)
Saanut ehdottoman vankeustuomion	.00 (.00)	-.02** (.00)	0.00 (.00)	.01 (.01)

Maahanmuuttajien lapset vastaavat noin yhtä kantaväestön syntymäkohorttia

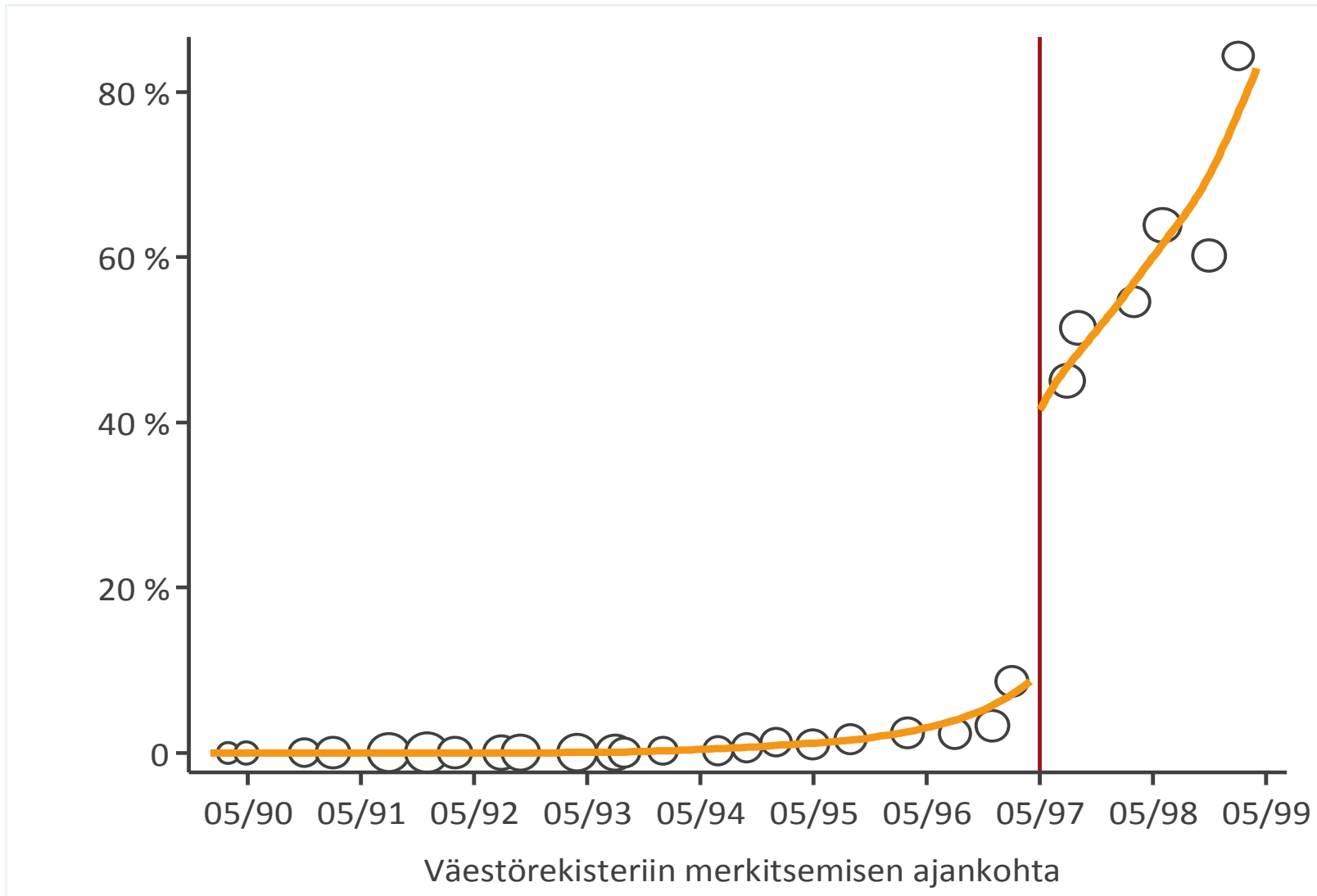
He kasvavat pienituloisissa perheissä

Lapsiperheiden käytettävissä oleva rahatulo, kulutusyksikköä kohden, 2012

Lähde: Tilastokeskus, Tulonjaon kokonaistilasto

Kotouttamissuunnitelmat ja Suomeen saapuminen

Ansiotulot ja Suomeen saapuminen

